

O EUME, 50 ANOS DE SECUESTRO

Marcos Vázquez*

Se algún día o Eume foi un dos ríos máis salvaxes de Galiza, a día hoxe, o Eume só baixa natural ata Pontoibo, onde se empezan a remansar as súas augas no primeiro encoro que o tapona, o da Ribeira. Dende 1963 encora en 5 quilómetros 33 hm³ de auga, que abastece a Central das Pontes e ao pobo, e xera enerxía eléctrica. Dende aquí flúe libre uns poucos quilómetros ata as inmediacións da central térmica, onde se secuestra o seu caudal para encher o furado da mina, con augas envelenadas polas obras da autovía AG-64. Xa en Ribadeume, o río comeza a encaixonarse na zona máis fermosa do Parque natural das Fragas do Eume, pero volve toparse con outro encoro, o da Capela, que dende 1960 inunda 450 hectáreas de parque, afecta a 15 quilómetros de río e encora 123 hm³, no treito de canóns de 300 metros de altura.

A partir deste encoro, secuéstrese o caudal do Eume a través dos canos que van ata a central hidroeléctrica da Capela, secando por completo 3,5 quilómetros de río, nos que non se recibe máis que a achega dos regatos que escorren polo canón. Na central turbínase o caudal completo do Eume que fluiría polo seu leito ata Pontedeume.

A pesares de que xa hai 50 anos que se levantou o encoro, non se abriu nunca a válvula do fondo e ningún ribeirogo, nin os gardas máis vellos da zona recordan ese treito de río con auga, a excepción das poucas ocasións nas que o encoro desborda. Mesmo a web de Augas de Galiza informa que só correu auga por ese treito en 17 ocasións, en case 4 anos. Outra consecuencia do peche de por vida desa comporta foi a acumulación de lamas no fondo da presa, lamas procedentes do lavado da mina durante 30 anos, lodos da vila das Pontes, que a día de hoxe constrúe a súa primeira depuradora, e lodos contaminados da construción da autoestrada Ferrol-Vilalba. Algúns atrévense a calcular o espesor das lamas depositadas. Uns din 30 metros, outros 40, e outros que non hai tales lodos. Sexa como sexa, a

AEMS Ríos con Vida

Á saída do encoro non existe caudal ecolóxico desde hai 50 anos.

capacidade do encoro reduciuse. Segundo os datos do Organismo de Bacia nos últimos 20 anos nunca baixou do 65% da súa capacidade. En www.embalses.net, dise que nos últimos 10 anos houbo unha media de ocupación do 87%. Todo isto fortalece a nosa teoría da escasa capacidade de encorar auga que ten a presa debido a acumulación de lodos.

Son demasiados abusos durante moito tempo, e un encoro nestas condicións pon en perigo ao río Eume, á ría de Ares e a todas as persoas que bebemos das súas augas tratadas con calcitas e contaminadas por metais pesados. A rendibilidade dese encoro está moi lonxe de paliar todo o dano que lle ten feito ao Eume.

A sabendas de que a soltas de auga por esa comporta son inviábeis, habería que buscar unha fórmula para soltar auga limpa dende a súa superficie, dándolle ao treito un caudal ecolóxico do que carece dende hai 50 anos, un caudal ademais esixido pola lei. Así mesmo, habería que dragar o fondo dese encoro eliminando esas lamas perigosas. Son 50 anos de abusos aos que se debe poñer fin. Non será hora de devolver o río ao seu estado natural? Non será hora de poñerlle fin a este atropelo?

* Marcos Vázquez é membro de AEMS-RIOS CON VIDA GALIZA

DENUNCIA NA FISCALÍA

Cerna/redacción

O 29 de xaneiro, o colectivo ecoloxista AEMS Ríos con Vida presentou unha denuncia ante a Fiscalía de Medio ambiente contra Endesa polo secuestro do río Eume durante 50 anos, no que non mantivo o obrigado caudal ecolóxico. A denuncia, que agora se atopa en fase de dilixencias preprocesais e baixo investigación, tamén cita ao conselleiro de Medio Ambiente, Agustín Hernández, e á presidenta de Augas de Galicia, Esthel Vázquez, como presuntos cómplices do delito por "comisión de omisión" ou por "deixar facer". O presidente de Ríos con Vida, Pedro Brufao, destaca a virulencia que está a mostrar o organismo galego de Augas á hora de dificultar o acceso á información sobre o título concesional da empresa. AEMS Ríos con Vida reclama á Xunta que decrete a caducidade da concesión e declare o Eume reserva natural fluvial, para non dar pé a futuras novas concesións hidroeléctricas no mesmo.